

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 290

van **LOES VANDROMME**

datum: 22 mei 2023

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Organisaties - Gratis vrijwilligersverzekering

Dagelijks zijn mensen in de weer als vrijwilliger. Om vrijwilligers van kleine, kwetsbare organisaties ook voldoende te beschermen, voorziet de Vlaamse overheid in een gratis vrijwilligersverzekering.

De verzekering richt zich tot organisaties waar een eigen verzekering sluiten niet wettelijk verplicht is, of waarvoor het niet vanzelfsprekend is een verzekering te sluiten:

- feitelijke verenigingen zonder winstoogmerk en zonder betaald personeel, geleid door minstens 2 personen en niet verbonden aan een koepelvereniging;
- vzw's zonder personeel.

Over deze gratis vrijwilligersverzekering heb ik de volgende vragen.

1. Hoeveel organisaties beschikken momenteel over een erkenning? Graag een overzicht per provincie en een onderscheid tussen feitelijke verenigingen of vzw's zonder personeel. Ter vergelijking ontving ik ook graag deze cijfers voor de voorbije 5 jaar. Beschikt de minister ook over gegevens binnen welke sector de organisaties werkzaam zijn?
2. Hoeveel organisaties verloren hun erkenning of deden geen aanvraag tot hernieuwing van de erkenning? Graag een overzicht voor de voorbije 5 jaar opgedeeld per provincie.
3. Hoeveel organisaties kregen voor het eerst een erkenning? Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar en opgedeeld per provincie.
4. Hoeveel activiteiten werden aangegeven door de erkende organisaties? Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar en opgedeeld per provincie.
5. Hoeveel vrijwilligers werken gemiddeld mee aan een activiteit? Graag een overzicht voor de voorbije 5 jaar en opgedeeld per provincie.
6. Hoeveel vrijwilligersuren werden gemiddeld aangegeven? Graag een overzicht voor de voorbije 5 jaar en opgedeeld per provincie.
7. Organisaties kunnen tot 1000 vrijwilligersuren per jaar aangeven.
Hoeveel organisaties bereikten die maximumgrens de voorbije jaren? Graag een overzicht per provincie en per jaar.
8. Welk budget reserveert de Vlaamse overheid voor deze maatregel? Graag een overzicht van de voorbije 5 jaar.

**Vlaams
Parlement**

9. Hoeveel schadeaanmeldingen werden er ingediend? Hoeveel van die dossiers leidden uiteindelijk ook tot een opening van een schadedossier? Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar en opgedeeld per provincie.

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 290 van 22 mei 2023

van **LOES VANDROMME**

Hieronder vindt u de gevraagde gegevens over het gebruik van de gratis vrijwilligersverzekering. De cijfers hebben betrekking op de periode 2019-2023. De Vlaamse overheid biedt de gratis vrijwilligersverzekering aan sinds 2018, maar in een eerste fase werd de bestaande verzekering van de provincies gecontinueerd. Vanaf 2019 kreeg de verzekering een update met de ontwikkeling van een digitaal loket, een nieuw reglement en nieuwe polis.

Op dit ogenblik is het niet mogelijk om voor alle vragen de details (opsplitsing naar provincies, gegevens voor Brussel, rechtsvorm, kalenderjaren, aantal vrijwilligers ...) aan te leveren. Het digitale loket wordt echter doorgelicht, waarna het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk de nodige aanpassingen doorvoert om de data en statistieken makkelijker en eenduidiger uit het digitale verzekeringsloket te halen.

Bovendien werkt het loket 'dynamisch'. Een erkenning geldt voor één jaar, waarna een verlengingsaanvraag kan worden ingediend. Alle aanvragen (voor nieuwe erkenningen en verlengingsaanvragen) kunnen op elk moment van het jaar ingediend worden, er zijn geen vaste indiendata.

1. Momenteel (2023) beschikken 4112 organisaties over een erkenning. In tabel 1 vindt u een overzicht per provincie en een onderscheid tussen feitelijke verenigingen of vzw's zonder personeel.

Tabel 1: overzicht aantal erkende organisaties, per provincie en opgesplitst naar rechtsvorm (2023)

	vzw's	Feitelijke verenigingen	Totaal	Verhouding vzw/FV in %
Antwerpen	418	441	859	48,66
Limburg	239	407	646	37,00
Oost-Vlaanderen	459	532	991	46,32
Vlaams Brabant	365	464	829	44,03
West-Vlaanderen	341	331	672	50,74
Brussel	31	84	115	26,96
Totaal	1853	2259	4112	

In tabel 2 vindt u de cijfers vanaf 2019, het moment waarop de geactualiseerde gratis verzekering werd aangeboden door de Vlaamse overheid. De tijdelijke daling is een gevolg van de coronacrisis.

Tabel 2: overzicht aantal erkende organisaties vanaf 2019, opgesplitst naar rechtsvorm

Jaar	VZW	Feitelijke vereniging	Totaal erkende organisaties
2019	/	/	5256
2020	/	/	4849
2021	1870	879	2749
2022	1922	1054	2976
2023	1853	2259	4112

In tabel 3 vindt u het overzicht van de sectoren waarin de momenteel erkende organisaties werkzaam zijn, opgesplitst per provincie. Organisaties kunnen zichzelf tijdens de aanvraagprocedure toewijzen aan sectoren. De sector waarvoor men kiest is vanzelfsprekend gevoelig voor interpretatie. Bovendien duidde niet elke organisatie een sector aan, waardoor het totaal aantal erkende organisaties in tabel 3 niet overeenkomt met het totaal in tabel 1 en 2.

Tabel 3: overzicht van de sectoren waarbinnen erkende organisaties actief zijn (2023)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant	West Vlaanderen	Totaal	Procentueel
sociocultureel	108	78	159	129	98	572	14,28
sport	94	76	131	101	129	531	13,26
maatschappelijke dienstverlening	46	34	36	32	23	171	4,27
natuur en milieu	27	9	26	22	8	92	2,30
welzijn	26	18	31	26	15	116	2,90
kunsten	77	29	74	70	68	318	7,94
jeugd	36	26	42	37	20	161	4,02
toerisme en vrije tijd	67	46	31	82	73	299	7,47
erfgoed	38	30	44	38	34	184	4,59
gezondheid	11	5	12	8	12	48	1,20
noord-zuid	25	12	24	20	23	104	2,60
opvoeding	2	0	1	0	2	5	0,12
dierenwelzijn	13	4	8	11	6	42	1,05
onderwijs	15	10	20	28	12	85	2,12

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant	West Vlaanderen	Totaal	Procentueel
sociocultureel	108	78	159	129	98	572	14,28
sport	94	76	131	101	129	531	13,26
maatschappelijke dienstverlening	46	34	36	32	23	171	4,27
natuur en milieu	27	9	26	22	8	92	2,30
welzijn	26	18	31	26	15	116	2,90
kunsten	77	29	74	70	68	318	7,94
jeugd	36	26	42	37	20	161	4,02
toerisme en vrije tijd	67	46	31	82	73	299	7,47
buurtwerking	233	250	269	195	108	1055	26,34
andere	33	49	38	34	36	190	4,74
mensenrechten	5	0	3	6	1	15	0,37
asiel, migratie,...	5	0	2	5	5	17	0,42
Totaal	861	676	951	844	673	4005	100,00

- Omdat het loket dynamisch werkt, is het niet eenvoudig om aan te geven per jaar hoeveel organisaties hun erkenning verloren of geen verleningsaanvraag deden. Organisaties kunnen op elk moment van het kalenderjaar een erkenningsaanvraag indienen of een verlenging aanvragen voor de duurtijd van één jaar. Er is geen gelijke start- of einddatum.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk stelt vast dat weinig organisaties in de praktijk hun erkenning verliezen. De organisaties die momenteel geen verlenging krijgen, zijn lokale afdelingen van een koepels. Dit type organisaties is sinds de nieuwe polis en het reglement van 1 april 2023 uitgesloten. Vermits het gaat om een beperkt aantal organisaties (146) en er een verzekeringsplicht ligt bij de koepel, krijgen deze organisaties sinds 1 april 2023 geen verlenging van hun erkenning.

Daarnaast zijn er jaarlijks een 3- tot 5-tal organisaties die aangeven te stoppen (vb. geen opvolging in het bestuur, overlijden), of die besluiten zich elders te verzekeren (op maat van de eigen werking, meestal omdat ze meer activiteiten organiseren waardoor ze het maximum aantal vrijwilligersuren overschrijden).

Een 10-tal organisaties verloor hun erkenning omwille van het feit dat ze ofwel in de KBO staan als RSZ-werkgever (uitsluitingsvoorwaarde) of omwille van oneigenlijk gebruik van de verzekering (vb. verbonden aan een commerciële entiteit) of omdat de aanvraag formeel niet in orde is (vb. slechts één contactpersoon, onvolledige aanvraag, ...).

Het steunpunt stelt verder vast dat heel wat organisaties vergeten hun erkenning te verlengen, maar dat is nog een weerslag van de coronacrisis. Omdat organisaties gedurende lange tijd geen activiteiten mochten inplannen wegens de opeenvolgende lockdowns en corona-maatregelen, vonden een aantal organisaties het niet verstandig

te verlengen. Vele van deze organisaties vragen stelselmatig een nieuwe erkenning aan.

3. In tabel 4 vindt u per jaar het overzicht van de organisaties die voor het eerst een erkenning verkregen.

Tabel 4: Organisaties die voor het eerst een erkenning verkrijgen

Jaar	Voor het eerst erkend
2019	1.154
2020	447
2021	1.039
2022	1.191
2023	459

4. In tabel 5 vindt voor het overzicht terug van het aantal activiteiten en het aantal uren dat door de organisaties werd aangegeven.

Tabel 5: Overzicht van het aantal activiteiten en aantal uren

Jaar	Activiteiten	Uren
2019	20.639	1.319.776
2020	20.676	852.531
2021	9.965	154.722
2022	13.337	549.825
2023	29.118	617.148

5. Het aantal verzekerde vrijwilligers is niet te traceren uit de data, omdat er gewerkt wordt met vrijwilligersuren, die veel flexibeler zijn dan de mandagen die in het systeem van de provincies werd toegepast (aangezien een dag van 24 uur vroeger maar aan één vrijwilliger kon worden geattribueerd en deze 24 uur nu kunnen opgesplitst worden over meerdere vrijwilligers). Algemeen telt ongeveer de helft van de aangesloten organisaties tussen de twee en negen vrijwilligers.
6. Tabel 6 geeft een beeld van het totale aantal opgegeven uren in 2023 per provincie.

Tabel 6: Overzicht van het aantal uren in 2023, opgedeeld per provincie

Provincie	Aantal uren
Antwerpen	109.252

Limburg	107.269
Oost-Vlaanderen	144.819
Vlaams-Brabant	132.973
West-Vlaanderen	122.835
Totaal	617.148

Het gemiddeld aantal uren bedraagt 300 uren/organisatie. De helft van de organisaties gebruikt niet meer dan 250 uren.

7. Over de periode 2019-2022 waren er ongeveer 270 organisaties die de maximumgrens van 1.000 vrijwilligersuren opgebruikten. Op dit ogenblik (in 2023) zijn er zestien organisaties die 1000 vrijwilligersuren opgebruikten. Slechts een minderheid maakt gebruik van de maximaal aantal vrijwilligersuren per erkenningsperiode.
8. Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk ontvangt jaarlijks 126.000 euro voor het aanbieden van de verzekering (vastgelegd in de beheersovereenkomst 2018-2022 en de beheersovereenkomst 2023). De toegekende 126.000 euro omvat de verzekeringskost, de loonkost, de *hosting & support* van het aanvraagloket en de kost voor communicatie en sensibilisering. Vanaf 2024 wordt voor dit instrument jaarlijks 150.000 euro voorzien op de begroting Cultuur waarvoor een inbreng gebeurt vanuit verschillende beleidsdomeinen. Deze stijging laat toe het (uitbreidings)potentieel van de gratis verzekering ten volle te benutten en het instrument te optimaliseren, met naast aanpassingen aan het digitale loket, ook bijkomende investering in communicatie, sensibilisering en samenwerking met lokale besturen.
9. Tabel 7 geeft inzicht in hoeveel schadeaangiften er werden ingediend en in hoeveel gevallen dit leidde tot een tussenkomst van de verzekeraar.

Tabel 7: Overzicht van het aantal schadedossiers

	Aantal dossiers	LO	Blijvende invaliditeit	BA toevertrouwd goed	BA uitbating	Geen waarborg	Tussenkomst
2019	76	39	1	14	17	5	71
2020	14	6	1	1	1	5	9
2021	24	9	1	1	9	4	20
2022	47	23	1	11	7	5	42
2023	4	3	0	1	0	0	4
Totaal	165	80	4	28	34	19	146